Број 18. У Темишвару, недеља 11. (23.) фебруара 1879. Год. II.

НАРОДНИ ГЛАСНИК.

ИЗЛАЗИ: СРЕДОМ, ПЕТКОМ И НЕДЕЉОМ.

Стаје: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину
На годину: ..... фор. 12
„ по године..... „ 6
„ четврт год. ..... „ 3

За Србију и Црну Гору 35 фран., за Немачку 40 фран., — За Бугарску, Румунију, Грчку, Италију, Русију и Швајцарску 45 фран., за Француску, Енглеску и Америку 50 фр.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА
Temesvár (Josefstadt) Schiffgasse 17.

За огласе плаћа се од обичног реда 6 нов. и сваки пут 30 нов. биљеговина.
Припослано плаћа се од реда 10 нов.
Рукописи се не враћају.

Ко шта чини, све себи.

Незна се у колико је истинита вест, да бароп Филиповић настојава на највишем месту, да поквари већ отпочето дело српских владика, односно православне цркве у Босни и Херцеговини. Да је овај одлични војник одмах по свршеној окупацији почео да врши планове хрвата и да је то био поглавити узрок, што је из Босне уклоњен, — то је факт, који више никаквој сумњи не подлежи. Аустро-угарска влада потврдила је то предлогом графа Андрашија, одмах после наименовања новога администратора босанског. Тај је предлог упоређен са Филиповићевим, изнео на видик знатне разлике између владе и њега, — разлике, које су у погледу верозаконске слободе и равноправности и нас одвеле на страну владиног предлога. У своме жаркоме одушевлењу, хрватске вође изгубиле су овом приликом своју обичну разборитост и умештво, те су прекомерном похотњом за „новом Хрватском" кроз неколико недеља проиграли много више, но што су добили. Раздрагани до усхићења, политичари хрватски заборавили су овог пута, да узму у рачун оне историске и суврмене чињенице, које се ни силом оружја, а камо ли силом фраторских сплетака и придика, сбрисати не дају. Они су хтели шаку католичких срба да начине господарећим елементом у Босни и Херцеговини и да масом својих агената у положају званичника босанских, за кратко време оснаже свој искључиви уплив у тим покрајинама тако, да присаједињење њихово Хрватској учине неизбежним. Што хрвати желе да виде Босну под својом управом, то им неће нико замерити. Желити је свакоме слободно, а хрвати имају и неких разлога за то. Али што су се полакомили, да још пре, него што је судбина тих покрајина решена заузму туторски положај над православнима и мухамеданцима, па чак и самој влади да диктирају, — то је дрскост, коју само шовинизмом занешене главе одобравати могу.

Барон Филиповић много је изгубио од општег уважења баш за то, што се је дао употребити од фанатичара ове сорте. Хрвати опет, лудо су урадили, што су тако рано и несмотрено обелоданили своје искључиве тежње и што су свога високопостављеног пријатеља навели на погрешке, те им сада не може бити онако користан, као што би им бити могао као командант Босне и Херцеговине. Аустро-угарска влада, изненађена смутњама хрватских апостола у Босни, а доцније још више запрепашћења смелим захтевима хрватске адресе, цару предате, — изашла је противу хрвата живље и отворније, него што би то и сама желела. Она је повукла из Босне велики број хрватских чиновника, похитала је са неком управном уредбом, која није хрватима по вољи, црквеним је стварима дала обрт, који много више задовољава православне и мухамеданце, него негдашњи хрватски предлог. — Влада није ни могла друкчије радити у своме рођеноме интересу. Приликом саме окупације, она је обећала босанцима и херцеговцима потпуну слободу верозакона, справедљиву управу, подједнако старање о свима становницима без разлике. Она је по свршеној окупацији поновила та своја обећања у разним свечаним приликама. Колико је била кадра, да их на делу испуни, то би нам умели казати сами становници тих покрајина, много боље, него дописи што се у редакцијама кроје, а то ћемо још боље видити из резултата, који ће се на скоро показати. Али је једно јасно, а на име: да влада није могла и није смела у самом почетку уређивања заузетих покрајина бацити већину босанско-херцеговачког народа под туторство мањине, па још под туторство, које се не би задовољило самом управном влашћу, него би тежило, да своју моћ оснажи и утемељи језуитском пропагандом католичанства. Други разлог, што је владу определио, да сузбије хрватски уплив из Босне и Херцеговине, такође је појмљив са гледишта данашњих унутрашњих одношаја у монархији. Ни дуалистама уопште, ни мађарима на по се, не може бити све једно: хоће ли нове покрајине саставити једну засебну провинцију, или ће се спојити са Хрватском. Дуалисте виде у томе питању на неки начин један од услова опстанку или распаду садашњег државног крпежа, а мађарима не би никако ишло у рачун, да виде Хрватску тако увећану, да јој њихово пријатељство и „покровитељство" може постати излишно. То је тако очигледно, да су хрвати само у претераном „умиленију" после окупације могли замишљати, да ће им се Босна одмах пружити као зрела јабука. Зато је њихово држање наспрам православних било неразумно и непрактично са њиховог властитог становишта. Они су за кратко време свога уплива у Босни окренули противу себе православне босанце, у место да их задобију, и што је по њих још горе, дали су згодну прилику влади, да узме у заштиту православне противу себичњаштва католичког, те тако да узме на себе улогу праведнога и великодушног браниоца, док су они оставили за собом спомен пристрасних и тесногрудих себичњака.

Оно што хрвати сматрају као највећи удар за њихове планове у Босни, било би најизвеснија добит за њих саме, да је из њихових руку дошло. Што је ћирилица заведена упоредо са латиницом, коју су хрватски великани завели, и што ће православна црква босанско-херцеговачка доћи под управу српске карловачке патријаршије, велики је морални шамар за хрватске шовинисте у униформи и цивилу. Тај шамар могли су они себи уштедити па још па велику хасну своју, да су сами изишли на сусрет праведним жељама православних срба у Босни, да су се одмах приказали као браћа и поштоваоци њиховог народног и верозаконског осећања и уверења. Они би на тај начин стекли љубави у већине народа, ухватили би корена на земљишту босанском, који се не би дао тако лако исчупати ни онда, када би се отуда удалити морали. Њихова би била будућност; а то много значи.

Шта ће бити најпосле са окупираним покрајинама, каква им је судба у „књизи вечности" намењена, хоће ли се оне за дуго одржати у положају који им је Европа одредила у столећу, када се народности све јаче групирају, — то је питање, о коме би требало да размишљају сви скупа: и цис и транслитавци, и дуалисте, и федералисте, и централисте и како се сви још зову. Али кад је реч о Босни и Херцеговини као земљама под аустро-угарском управом и кад се посестрима Хрватска тако јако интересује за њих, онда је извесно, да љуто греши сваки онај, који држи, да ће тамо свој уплив и госпотство основати путем дражења религиозних осетљивости или подмуклог пропагирања једне вероисповести на штету друге. Ако барон Филиповић у овом тренутку таке услуге чини својим „земљацима" у Загребу, кваречи посао организаторима православне цркве у Босни и Херцеговини, онда су и он и они за навек изгубили симпатије срба и принудиће их, да у будуће буду уз свакога, који је противу њих.

Као што је „Budapester Correspondenz" јавила, скорим ће влада решити питање о босанској управи. До сада је у томе питању владало неспоразумлење између обојих влада због неких зачкољица „нагодбинских." Мађарска је влада мислила, да делегација сачињава само одбор мађарскога сабора и да само решавати може оне опште заједничке ствари које су у закону споменуте. У Аустрији се на против делегација сматра као самостално

ПОДЛИСТАК.

ТИПОВИ ИЗ МОДЕРНОГА ДРУШТВА.

*

Приликом паде ми шака нека мала књижица.[1]) Онај који је написао, по занату је „списатељ", иначе човек, који проводи свој живот у великим варошима. Овом књижицом хтеде он да изнесе на видело своје студије из живота париског, бележећи кратке цртице, час ведрије, час мутније. Види се по свему, да уме да зарони у дубину варошког живота, па да изнесе на површину по нешто што вреди да га свако разгледа. Жали боже што не износи горе ништа лепо, ништа вредније. Париз му је пружао тушта прилике за такву студију, па ко прочита његове студије, осудиће Париз, а потешиће се зар надом, да у другим већим варошима није тако зло, већ боље. Али то ме је баш и навело, да се дотакнем ове књижице. Није само Париз такав! Све су јевропске престонице такве! Један је црвен конац, који се провлачи кроза све велике вароши, име му је: варошка корупција, сад било то у Паризу, Лондону, Бечу, Београду, Букурешту итд. Из те корупције хтедох да вам прикажем неколико огледа, као неке типове, које ћете наћи свуда. „Наравоученије" — може извући свако ко хоће, јер ништа лакше него то.

[1]) Pariser Leben. Heitere und düstere Bilder aus der Weltstadt von Ernst Eckstein. Leipzig. 1878.

I.

Кајишари париски.

Онај саможиви створ, по имену човек, свагда је разумевао, да из неприлике и несреће своје сабраће прави капитале. — Са напредујућим опадањем морала, са умножавањем животних потреба, скочио је и овај најдеспотскији занат у цени, и у вароши као што је Париз, играју кајишари врло важну улогу, о чему се поуздано може уверити само онај, који или прави „кшефта" с овим олошем, или га иза кулиса посматра, зарад културно-историјских проучавања својих.

Кад читамо Corpus Juris и његове одредбе о камати, по којима „отмјени људи" смеју узимати камате само 4, трговци 8, а сви остали само 6 по сто; кад наилазимо на забрану: „нико несме дометнути камату к капиталу, и узимати камату на камату!" — а нама то звони у ушима према париском кајишарлуку као нека митолошка песма, као нека слатка бајка, коју не можемо да појмимо. — У Паризу има нека врста кајишара, који узимају пет хиљада по сто! Зар то може бити? Ко је тако глуп и луд, да пада шака таком крволоку! Драги читаоче! Та шта не бива на свету, па и у Паризу! Тешко је гладовати, а кад човек пада у очајање, онда је кадар учинити свашта.

Најзлогласнији кајишари париски из средњега века, беху они ломбардски чивути, који становаху у улици која се и сада по њима зове. — Вековима се одржао такав ломбардски чивутин. — Револуција 1789 год. сломила му је врат. — На његово место дође многобројна породица оних отужних пељуди, којима је тип Гопсек балзаков. — Ови ординарни просечни и светски кајишари живљаху у некој прљавој качари, а ова је у свему приличила прљавштини карактера њихових. На изанђалом намештају дебела прашина; са дуварова капље гадна влага а сунчана светлост слабо расветљава ову нећину људске прљотине. Кајишар ношаше дуг, искрњен капут, истрцану шепицу, папуче са излизаним штиклама, и наочаре са великим, округлим стаклетима, те му лице дође као у совуљаге. — Чело и образи надметаху се борама, а сух танак нос, увијена брада и танке, плаветне усне допуњаваху лице овом питкову, који беше и сувише мудар а да би се озбиљно сударио са кривичним закоником, не је с тога починио више зла него ли ма ко други.

Данас је и овај тип већ редак. Кајишар нашега доба већином је човек најбољих година, кад-кад младић изнад двадесет. — Подела рада завладала је и у овоме, и може се рећи, да сада сваки сталеж, свака класа има својих крволока, својих пијавица, који се у главноме подударају. Да видимо неколико таквих питкова.

а) Кајишар готована.

„Petit-Crevé" зову французи неку врсту мање више смешних мајмуна, који немају никакве боље тежње, већ брину бригу, да се одевају по најновијој моди, да ручају у најпоблијој кавани, да пуше цигаре по динар и да држе коње, вашке и метресе. — Има и таких готована, који се временом опамете, те тај мајмунлук обесе о клин; али ови ретки изузетци и не беху нигда такви прави мајмуни. Ти су терали тај комедијашлук или из просте ћуди или из моде. У опште је такав „пти креве" прост ћаблов, који не вреди ни по луле дувана.

Кајишар, који се бакће око ових бангалоза, већином је

тело, које евентуално може да решава о стварима и без нарочитог одобрења рајхсратскога. Тако мисли и аустриска влада и с тога она мисли, да уопште нужно није, да односно босанске управе, коју заједничка влада на основу члана 25-ог берлинскога уговора извести може, нарочите законодавне кораке чини. Али како се такав поступак у Угарској ни замислити не може а угарски министар-председник у договору са заједничком владом за нужно сматра, да се питање о босанској управи нарочитим законом одреди, па ма какве одредбе у њему биле, то ће се нова аустриска влада на скоро о томе изјавити и заједнички одредити даљи поступак у тој ствари. Преговори о томе почеће се најдаље за време трајања делегационских седница у Пешти.

Из Беча стиже глас: Председник делегације, граф Коронини разаслао је данас пре подне дневни ред прве седнице делегаоцијине, која ће се састати 15 (27) о. м. у Будимпешти. У дневноме реду стоји само избор перовођа и једнога члана у буџетски одбор. Одмах после прве седнице састаће се делегациони буџетски одбор да решава о предлозима заједничке владе. У аустриским посланичким круговима говори се, да ће посланик др. Гискра из обзира на своје здравље положити мандат свој на чланство у делегацији. Говори се још, да ће многи учинити по примеру поменутога.

О томе, како се завршила министарска криза у Бечу, пише „Голосъ:"

„Телеграф нам јавља, да се министарска криза у Бечу свршила. Свршила се та криза у ствари није, већ само по имену. Министарске кризе у Аустрији — то је хроничан појав, који се не може делити од садашње политичке системе двоглаве царевине. Зато се те кризе и морају решавати само по имену.

„У Бечу није састављено ново министарство — да се ново састави показало се после упињања од два месеца као немогуће — већ се само променио министар председник, и наименован је нов министар унутрашњих дела. Све остало, изузимајући министра без портфеља, г. Унгера, остало је по старом. Али и поглавар министарства, Штремајер, није у њему ново лице: он је био члан разрешеногa министарства кнеза Ауерсперга, које је послове обављао, и заузимао је у њему, од 25-ог новембра 1871 год. дужност министра богочасти и народне просвете. Као ново лице јавља се граф Тафе, који је постао министар унутр. дела. То је сав приновак кабинета, резултат упињања од два месеца дана. Нашло се лице које ће заузети упражњено место министра унутр. дела — па шта ћете више?

„Више се у даним околностима учинити није могло. Узалудно мучење уваженога код свију графа Тафеа, који је осам дана пропустио да састави нов кабинет, који би колико толико наличио на парламентарно министарство, показало је, да се цар Франц Јосиф мора решити или да распусти рајхсрат или да задржи поред себе пређашње људе промењујући некима од њих улоге. Он се решио на ово последње и ако је морао увидити, да „нови" кабинет те врсте у политичком положају земље ништа не мења.

„Исти су људи на врху управе, исте политичке партије у рајхсрату, исте дебате у питању о босанској окупацији, исти судари при дебати о буџету. Ново образовано министарство, очевидно је само привремено, коме је задаћа по речима официозне „Presse" „да обезбеди опстанак државе заједно са опстанком владе помоћу оне већине у рајхсрату, која је сада ту." Тако су скромне жеље политичара аустриске монархије, да пред њих већ ступа питање о опстанку државе!

„Сви увиђају, при свем том, да ствари не могу ићи даље при садашњој политичкој системи, која приноси на жртву мањини интересе већине, коју претстављају разне словенске народности. Граф Тафе, чији се покушаји да састави нов кабинет разбили о тај ред ствари, дошао је такође до убеђења, да је садашњи устав аустриски анахронизам и изразио се, да „израз верности према уставу не треба више да буде знамење ни партијама ни влади," и да „будуће групирање партајско ваља да се удеси на основу других идеја."

„Никаква зграда државна не може бити јака, која се основала на неправди, у којој се рушење законитих тежња и права различитих њених друштвених група подигло на степен политичкога догмата. Нигде та неправда није очевиднија, као у уставности Аустро-Угарске. Жалосне плодове њене почиње сада да увиђа и двоглава монархија."

На оглас, да је султан издао наредбу да се преговори односно Новога Пазара једном сврше примећује „Fremden Blatt": Такви су гласови много пути стизали; у самој ствари преговори много напредовали пису. Аустро-Угарска неће да прави пресије и не напушта своје становиште, док би Турска рада била да то питање забашури са већ решеним босанским стварима. Аустро-Угарска решена је, да своје право не напушта, али и немисли, да одмах на Нови Пазар пође. Она тежи, да у згодном часу, када ће важно бити заузети стратешку позицију, то учинити може без икаквих тешкоћа. Заузимање Новога Пазара исто тако као и заузимање Босне не сматра се као цел, већ као прстен у ланцу наше политике."

„Скупштина која се 10 о. м. у Трнову састаје, — пише „N. W. Tagblatt", — развија још сада партајску борбу због избора бугарскога кнеза. Док једни за избор неће ни да чују, мисле други — а у те спадају владике и велики чиновници земаљски — да Бугарска, као автономна земља, свакако ваља поглавара да бира. Од неколико дана чине се посредујући покушаји у том смислу, да скупштина приступи избору владара, али тек онда, пошто свечано изјави протест противу деобе нераздељиве бугарске отачбине. Руска привремена влада стоји за сада на страни и пушта да се партије међу собом гложе. Али из поузданих чињеница излази, да ће кнез Дондуков-Корзаков избор владара свакако изнети на дневни ред. Од неколико дана протура се кроз Бугарску једна брошира, којој се писац незна, али за коју се опет зна од куда долази. У истој се наглашује нужност, да се што пре приступи избору владара и без многих околишења износи се принц Батемберг као најзгоднији кандидат за бугарски престо. Врло је вероватно, да ће тај кандидат руске владе на бугарски престо доћи, а прћија коју он бугарском народу доноси, може заиста да приволе већину истоме. Позитивно се уверава, да је цар намерио да учини један поклон своме нећаку, који се свакако сматрати може за царски. Кнез Дондуков-Корсаков предао је народној војсци бугарској 84.000 пушака и 24 топа заједно са знатном ћебаном, а за све то кнежевина Бугарска ваља да плати грдно много. Тај ће се дуг дакле сасвим поклонити народу. Осим тога стављају из Петрограда ове концесије Бугарској у изглед: једно руско субвенционирано друштво са грдним капиталом основаће у Бугарској народну банку, једно заведење за кредит на земљу и једно заведење, коме би цел била да дигне трговину и индустрију земаљску. Осим тога, та би дружина гледала да створи бугарско парабродско друштво на Дунаву.

Из **Трнова** јављају од 7 (19) о. м. бечкој „Преси:" „Једно оделење бугарске народне војске стигло је овде, рад одржања реда пред скупштинским зданьем и рад стражарења пред кућом генералног гувернера. Вечерас ће стићи сви заступници великих сила. Бугарски народни савет није хтео да изашље заступништво своје, а егзарх Антим, који је 1877-ме године од турака прогоњен био, дошао је овде, да од скупштине захтева пензију. Бугарска је влада решила да на лето опет отвори панађур у далеко чувеноме месту због својих панађура — у Старој Џуми.

„Марица" у поздрав дану — данашњему — када ће се отворити прва скупштина бугарска у Трнову, вели:

„Цео бугарски народ начиниће од десетог фебруара дан за молитву и општом свечаном молитвом свевишњему, он ће молити небеске силе да просвете и окрепе оне, који ће тога дана узети у своје руке судбину нашега народа, његову садашњост, његову прошлост. Рекосмо судбину нашега народа, јер у ствари она ће зависити од судбине малене кнежевине Бугарске, којој је намењено да буде тежиште будућега нашег политичног јединства."

О руско-румунскоме конфликту због Арап-Табије, сада се поуздано већ зна, да ће спорно питање доћи пред посланичку конференцију у Цариграду на решење. Руска је влада захтевала категорично, а румунска је влада нашла за добро, да Арап-Табију напусти. О томе решењу румунске владе, „Политичка Кореспонденција" добија од 8 (20) фебруара оваку депешу из Букурешта: „Румунска је влада известила силе потписнице берлинскога уговора преко својих дипломатских агената, да је она, у нади скорог решења у корист њену за тврђавицу Арап-Табија, издала налог, да румунска војска за сада из споменуте тврђавице изиђе и русима је преда."

Манифест рускога цара, који оглашује, да је мир с Турском коначно закључен, гласи:

„По божијој милости, Ми, Александар други, цар и самодржац целе Русије, цар пољски, велики кнез финландски и т. д. и т. д. и т. д.

„Објављујем свима верним Нашим поданицима.

„27-га дана прошлога месеца јануара закључно је са одобрењем Нашим, Наш посланик у Цариграду, а данас смо Ми потврдили коначан уговор мира са Отоманском Портом. Тога ради, Ми смо заповедили војскама Нашим, које се налазе на Балканскоме Полуострву, да се крену назад у Русију, остављајући за време у Бугарској и Источној Румелији, према наређењу берлинскога конгреса, само окупациону војску, рад сигурности новога поретка, који ће се тамо завести.

човек својих 40 година, жилав, коштат, плећат, пре мален него повелик, с густим, чубавим „бакенбардом", јаких зуба, грозна апетита и песнице, ти округли, тупи прсти с космастим зглобом одају човека масивна и брутална. Готовански кајишар изгледа крај своје жртве као товарни коњ крај витке бедевије. У онога све танко, фино, спретно — у овога све једро, сирово и грубо. Овога готованског кајишара познаћеш најбоље, ако му прислушаш разговор што га води са готованом о „кшефту". Ову врсту кајишара налази човек у отменим деловима вароши, код берзе, шеталишта итд. — тако често, да је ласно распознати му карактеристично обележје.

У једној „побл" кавани седи млад човек, — по лицу му се види да је немиран. Рубље му је вапредно чисто и фино; капутић му стоји као саливен; тимареним прстима, на којима су дуги, ружичасти покти, страшљиво чепрка по ретком „бакенбарду", који никако неће да му стоји онако како он хоће. Тај господин је барон Венијамин Ворјеп.

Међутим се вијуга или боље рећи ваља по асфалтној калдрми талијанског булвара сабијено тело поштовања достојног господина Полидора Фурб-Флуер-а, онога ниткова, који је у три сахата по подне урочио састанак са бароном Венијамином у кавани тортонијевој.

Господин Полидор се не жури ни најмање, и ако је већ избило $^3/_4$ на четири. Развученим уснама, шуваком у џепу а десницом у пруслуку, шврља по калдрми час благовољно климајући главом, час се милостиво смешећи. — Сад је стао да се са неким господином братски рукује; сад је опет извукао бележницу из капута, те је направио лице, као да му је нешто сувише важно пало на ум.... Ваља знати да г. Полидор свагда има неки колосалан „кшефт" in Petto, неки такођер важан „у току", а неки је опет истом „свршио".

Једва једаред стигао је на мету. Лењо и поуздано улази у кавану.

Барон Венијамин, који је у очајању попио већ трећу каву. скочи са столице,

„Хвала богу да ете дошли! Ала сам се начекао..."

„Е, пријатељу драги, треба да се навикнете на то. Човек у моме положају није никад господар од свога времена."

„Али рочиште..."

„Разгледајте живот наших најглавнијих финансијера, па ћете се уверити о истини мојих речи. Ми смо робови свога „кшефта"..."

„Да попијемо чашу шерија...!"

„Драге воље. Али ја имам само двадесет минута на расположењу..."

„То је мало; ја сам мислио...."

„Ох, ви млади људи немате ни појма о широкоме делокругу једнога Фурб-Флуера, ни појма о скупоћи времена."

Сад се разговор врзе о општим предметима, на пр. о неприлици једнога помодара, коме се измиче капитал или о бесмртним заслугама једнога Полидора Фурб-Флуер-а за патничко човештво. Најпосле погледаће каишар на сахат и рећи...

„Сто му мука! Четврт на пет... Та ми имамо канда још нека мала рачуна..."

„Осам хиљада динара", уздахнуће младић; „рок је данас истекао."

„Велите осам хиљада динара... хм... не опомињем се тачно... човек заборавља такве тричарије...

Па онда донекле цуња по својој бележници.

„Осмога маја... Деветога маја... Шест хиљада динара... Двадесет хиљада... ево... стан'те... шест и шест су дванаест... и шест хиљада осам стотина на оних дванаест стотина..."

Барон Венијамин све већма уздише.

„Апропо, мој драги Полидоре" наставиће после, „да ли сам вам причао, да се женим?"

„Чини ми се да се сећам... шест од девет остају три..."

„Узимам бароницу Титијеву, дивну плавушу. Триста хиљада динара мираза, а у изгледу је осам стотина хиљада."

„А? Тим боље за вас, драги бароне... Пет од десет остају пет.... Тако... Ви ми дугујете осам хиљада девет стотина динара."

„Лепо."

„Имате ли банкнота уза се? (Погледа на сахат)... Crénom, морам ићи... дакле дела да свршимо ту ствар брзо..."

Разуме се да барон Венијамин не само да нема тих 8900 динара, већ обратно још хоће да подигне нов зајам у човекољубива господина Полидора. — Положај му је критичан. — Сватови са бароницом могли би се у потоњем часу распудити, ако му не би пошло за руком, да до потоњег тренутка сачува свој „глас" као имућан, млад човек. Та за бога има од једнога ујака много да насљеди! Само сада, сад је насео! — Како ће да ступи пред своју Лауру без четири бедевије и без жокеја? Никако! Мора наћи новаца пошто по то!

То ће много рећи. По што по то! Каишар провиди све, на хладним рачуном подилази својој жртви.

(Наставићи се.)

„Свима Нашим верним поданицима познати су из манифеста Нашег, који је издан дана 12-ог априла 1877 године, узроци, који су Нас решили да се прихватимо оружја, тврдо уверени у правицу ствари коју Ми предузесмо, непоколебиво уверени у јунаштво наше победоносне војске и у смиреној нади на милосрђе Божије.

„Тешка се борба завршила, хвала Свевишњему, у низу сјајних војених дела, који обасуше оружје Наше новом неувелом славом, и постигав главне резултате, односно толико жељеног побољшања услова животних за хришћански народ у Турској. Дела јуначке војске Наше у Европи и Азији, прелазак преко Дунава, јуначка одбрана Шипке и Бајазета, робљење турске војске, узеће Карса, прелазак преко Балкана и, на послетку, победоносно наступање од Софије к Пловдиву и Једрену, за време најљуће зиме, остаће неизгладиве стране у војеним летописима целога света.

Брзим после тога кретањем Наше војске према Цариграду, турска је влада принуђена била да се обрати Нама са предлогом о журном закључењу примирија и одређењу услова за мир. Таки услови, које смо Ми у напред одредили, били су примљени од стране Порте. Санстефански предходни уговор захтевао је односно Наших међународних обеза са другим великим државама општег саглашења с њима због неких тачака.

Да би постигли то, да би избегли нове сударе и у жељи да учинимо крај проливању крви и свима невољама рата, које су теретиле љубазно отачаство Наше, Ми смо изјавили да пристајемо да се у Берлину сазове конгрес претставника свију великих држава, да пресуди чланке санстефанскога предходнога уговора о миру, у којима се саглашивање захтевало.

За доказ наше искрене жеље да се постигне мир и признајући одређења берлинскога конгреса као прилична са Нашом цели коју тежимо да постигнемо у облику побољшања услова за живот хришћана на Истоку, Ми смо нашли за добро да потврдимо међународни уговор кога је конгрес саставио и да га примимо као основу сада закљученога коначнога уговора о миру са Отоманском Портом.

Од сада је од свију припозната независност Румуније, Србије и Црне Горе и област је тим кнежевинама поширена; Северна Бугарска подигнута је на степен самосталне кнежевине, турске тврђаве у њој морају бити срушене; већи део Јужне Бугарске, под именом Источне Румелије, добија автономију, под управом генералног гувернера, хришћанске вере; Турска се обвезала да подари осталим својим областима у Европи ново управно уређење; Русији је повраћен део Бесарабије, који јој је одузет био по париском уговору од 1856-те године; у Азијатској Турској области се Наше поширише присаједињењем Карса, Ардахана и Батума, са земљиштем које к њима належе.

То су резултати рата кога Ми поведосмо и који се сада свршио.

Навешћујући љубазним Нашим верним поданицима о срећном успостављењу мира, Ми смо уверени, да ће они ујединити молитве своје са Нашима, одајући благодарност Свевишњему, који је даровао Русији нове победе, нову славу и признање њом ослобођених племена хришћанских.

Дано у Петрограду, фебруара 3-га дана, године од рођења Христова хиљаду осам стотина седамдесет девете, а царовања пак Нашега, двадесет четврте.

Александар.

Одношаји између Порте и Енглеске у последње време нису више ни близу онаки, као што су пређе били. Енглески посланик цариградски у садашњем великом везиру није нашао човека, који би слепо примао његове заповести. Ствари се тако затегле најзад, да је Лајард нашао за нужно да се „разболе", а сада се спрема на пут у Енглеску, остављајући свога секретара, да га у дужности замењује. Са том „дипломатском" болешћу прекинули се и преговори о зајму од 20 милијуна фунти штерлинга, кога би Енглеска гарантовала. За узрок томе свему, један руски лист мисли да се навести може то, што Хајредин-паша неће да преда Енглеској управу над Малом Азијом. Прилика је, да се Хајредин-паша неће много једити, што је до тог раскида дошло, који му дреши руке у многим стварима а нарочито у питању о исправци грчко-турске границе, за које је Француска тако енергично заузета. Давно се већ поговарало, да портино упорство у томе питању долази од подбадања енглескога посланика. О томе су доста јасно говорили листови француске владе, која је прилично охладнела према Енглеској, од како је сазнала за тајне интриге енглеске у Цариграду, те јој је драго, да више не игра улоге, какве је играла у Берлину. Велики везир помисли, да би врло лудо било завађати се сада с Французом, која би по прилици могла пасти на мисао, да се енглезима на Турској искале. А по руском листу једном, има још једно питање, рад којега Хајредин-паша не жели даље ићи на руку Енглеској. „Енглески чланови пловдивске комисије у својој ревности, да омсту уједињење Источне Румелије са Бугарском, отишли су даље, но што је Порта желети могла. Устав, који се по њиховој мисли склапао, тако је ултра либералан — бар на хартији — да га турска влада почиње сматрати као нескладна за себе. Њу ни најмање не дира то, што либералност устава, који, као што уверавају, иде даље од устава бугарског, може ослабити жељу „румелиота" да се уједине са кнежевином Бугарском. Порта мисли, и има разлога, да ако се Источна Румелија мора измаћи из њених руку, онда она нема нужде бринути се зато да Источ. Румелија остане одељена од Бугарске. Хајредин-паша мисли, може бити, да је у таком случају боље по Турску, да не смета уједињењу двеју области, које ће бар удвојити, може бити, и утројити бугарски данак, а избавити Порту од свију трошкова на издржавање турске војске и подизање нових тврђава и тврђавица на Балкану."

Како из **Атине** јављају с преговором између Грчке и Турске због исправке граница није се још никако даље пошло, али је изглед, да ће Порта попустити и да ће пристати да се берлински уговор узме као основ преговорима. — Ово се подудара са депешом из Цариграда од 8. о. м. коју у „П. Лојду" налазимо, и која гласи: Ново наставлење које је сада Муктар-паши у Превезу оправљено опуномоћава га, да граничну линију како је конгрес означио, уопште прими као основ за преговоре, али да одлучно одбије сваки захтев, који би на то ишао, да се Јанина или већи део приморја на Јонскоме мору Грчкој уступи."

Прокламација, којом је кнез Црне Горе објавио народу у Подгорици и Зети, да од сада припадају кнежевини Црне Горе гласи овако:

Народе!

Велике силе јевропске, када су радиле, да се једном преки дуги, тешки и крвави рат, који је толике муке и жртава нас свијех стао ријешиле су, да се Подгорица са Зетом присједини кнежевини Црној Гори.

Ово присједињење, које је стечено млогом, драгоцјеном крвљу народа Мојега и утврђено благовољењем јевропскијех сила, извршено је данас по претходном споразумлењу Мојем са Његовим Величанством Султаном.

Од овога часа ви постајете слободни држављани Црногорски и судови и све власти Моје ступају у живот у мјестима вашијем.

Народе! Моја војска, која је данас замијенила досадању посаду царску, долази к вама, као браћи својој, весело с братском љубављу и одушевљењем. Њезина ће дужност увијек бити, да вам чува мир и ред, у којем ћете најбоље отпочинути и са помоћу Божјом, на корист своју, опет се прихватити својијех послова и рада, да вам процвати свако благостање. Сви пазари и путови отворени су по данас и сваки је на њима слободан и сигуран за себе и своје имање, као у кући својој.

Мухамеданци! Вас неће дијелити предамном вјера од вашијех православнијех и католичкијех садржављана. Сви скупа уживаћете једнаку и исту љубав Моју, једнаку и исту правицу закона Мојијех. Сваки је слободан у својој вјери, у својим добрим обичајима, у својему раду.

Народе! Пријони сада око рада, буди послушан и на руци својим властима, живи у миру и љубави дома и у сусједству, па ће бити благослов Божји над тобом, и бићеш задовољан и имућ, слободан и срећан.

На Цетињу 26. Јануара 1879.

Књаз Никола.

Из **Ниша** пише неки А. Х—овъ листу „Новое Время", како је тамо стигао Михаило Глигоријевић Черњајев, и како је у Нишу примљен „больше чѣмъ здержано" (врло хладно). „Други би на мом месту казао нешто више. Какав је узрок томе? питаће руси. Ја искрено исповедам, да немогу да погодим. Ја сам пробавио у Србији 3 године и могу да кажем русима, и ако су у Нишу примили Черњајева хладно, ја зато не могу да кривим српски народ. Ја сам имао довољно посла са народом и знам га шта говори, шта мисли и како осећа: он зна за Русију и не дели своју судбину од судбине рускога народа" . . .

ДОПИСИ.

Будимпешта 9. фебруара.

Било је људи, који су Европу већ одавна за велику лудницу држали, но неверујем да је било икада доба, кад је то на њу с већим правом примењено бити могло, него данас. Погледајте земљу коју хоћете, па ни у једној нећете опазити оних услова опстанка и развитка, који би претпостављали, да су бар излив здравога разума, о доброј вољи и човечним намерама и не говорећи. Свуда видимо неку забуну, кобно опадање духом и материјално, неки фатални гњилеж, који је све обузео, као да је зао демон над овим делом свету завладао. И заиста зацарио и овладао је њиме, од када „свеопшта израиљска алијанција" сва спорна, било политична, било народно-привредна дела решава. Она стави услов на берлинском конгресу да Србија и Румунска само тако „независне" постану, ако на то пристану, да се чивути место досадање слободе пребивања по варошима, и по селима разлити могу. Дакле независност Србије нису извојевали њени крв проливајући синови, или као што неки хоћеју „вештина и такт" њенога „Кавура", него дозвола да чивути имају права воду са шпиритусом мешану под именом ракије продавати и тако трујући и гулећи народ развраћати га, на трошак наводити, а кад се задужи, помоћу новца „Alliance Israelite" одвлашћивати га из своје дедовине и тековине и мало по мало и Србију у нову Палестину обраћати, као што су већ Галицију у Јудеју обратили, и у најлепшем се лету налазе, да за које десетолеће и Угарску у чивутску домену обрате. „Ко има штету, нек се не брине, како ће и до срамоте доћи." „П. Лојд" овај извртач мисли и дела и славенождер од заната, усрећи нас јуче опет опоменом и претњом, какве је само чивутска безобзирност и безочност у стању написати. Овај у полу угарске владе, а у полу израиљске алијанције лист донесе „да се од неког времена нерасположеност и раздраженост српских листова (из кнежевине) против Аустро-Угарске опажа", па се чуди и снебива: како су у Београду тако брзо на „доброчинства" заборавити могли, што их је Аустро-Угарска Србији на берлинскоме конгресу указала. Мислити, да нема Србина, коме неће крв у образ скочити, кад овај чивутски безобразлук прочита. Но још то није све; дрзак и подал писац вели, да се на то управо није вредно ни обзирати, „шта српски листови о нашој монархији пишу."

Ја не знам је ли коме од срба познато, ради чега би Србија Аустро-Угарској благодарна била, ако не ради понашања вредеовога, што је дао пуцати на Београд и ради оних претња и грдња европске журналистике, која се 1876 сипаше на Србију и на србе ђутуре. Зато да срби ваљда буду благодарни, што су бечки и пештански чивути благосиљали Керима, што ће по њиховом плану Београд разорити? Или зато, што су већ Сулејмана намештали за наместника Црне Горе и о црногорцима, као разбојницима, о другим србима, као „ксиндлу" и кукавицама писали? Што се душевнога одношаја између срба и руса тиче, то могу сви чивути са „свеопштом израиљском алијанцијом" уверени бити, да ту неће ни сви милијуни ове, ни сви шкриблери „П. Лојда" пореметити; а „П. Л."-а и његових по свој Европи растурених колега сиренски гласови, неће ни исето српско, а камо ли мислећега човека на странпутицу навести. Србима је добро познато, зашто се сада у заштиту узимају румуни, који су још пре годину дана далеко грђе опадани били него и сами срби и руси.

И до закључака берлинскога конгреса одликовао се израиљ крљином и стеничином дрскошћу, али од то доба постао је неспосан. „Alliance Israélite", изузимајући неколико великих држава, неколико азијатских ханства, африканских барбареска и бакрокожаца, покрило је својом шпекулантско-талмудском мрежом и копно и море. Њој служе оклопнице, којима Биконсфилд располаже; њене жеље и назоре распростиру мало не у свим европским језицима писани листови; она има своје послушне чланове у парламентима: она је и на берлинском конгресу у већини била. Она још мили као змија, да се не чује, ал заузима простор као поплава; она још говори о човечности, равноправности и подобним апстрактним појмовима, но ако би јој кадгод испало за руком од руса, пруса, срба и бугара то учинити, што је већ у Румунији, Угарској и Пољској учинила, онда би тек Европа доживила бич божји, какав није ни по чувењу знала. „Alliance Israélite" дошла је већ до тога, да се и са руском владом погађа за 400.000 десетина земље, да на њој чивуте насели из којих би земљеделци постали. Има мађарска пословица која вели: од исета сланина не бива, тако ће мучно ко и из чивута земљеделца истесати дотле, док се може лакшим начином живити — „швиндлом" и преваром, од које највише прост народ по селима страда.

Никад и нигде није било удеснијега земљишта за остварење талмудских наука од Угарске; никад срећнијега доба од данашње мађарске уставности; и чивути су имали право, што су Иштоцију одговорили: „онде је Палестина, где смо ми." Мађари, лаковерни политичари, примају патриотске енунциације чивута за готове паре и док се чивути привидно мађаре, долази мађарско имање једно за другим у чивутске руке. Највеће и најмађарскије варошп: Сегедин, Дебрецин, Кечкемет, мислите да су мађарске? Боже сачувај! Трговина, промет, многа земља, све је то у чивутским рукама. О Будимпешти не треба ни говорити, која је 1836-те 224 чивутских породица имала, а данас је у њима преко 80.000 чивута. Но чивути вешто уверавају мађаре — мимогред буди речено друге народности опадајући — да они све то у корист мађарске државе чине, јер мађарски живаљ ојачавају. Ја не знам да ли мађари и томе верују, да богаћење чивута а сиромашење мађара и осталих, мађарској држави на корист служи; али ако боље узрачунају, разочараће се. Навешћу неколико штатистичних података о размножењу чивута у Угарској. Под Маријом Терезијом једва их је било 50.000. После њене смрти напливом галичке им браће умножи се њихов број на 75.000. Данас их има у Угарској 600.000. Кад узмемо, да су се они

до 1848-ме понајвише трговином бавили, дакле од унутарње управе одељени били и по томо за земљу безопасни, морамо се сад ових светских скакаваца застрашити, кад промислимо да су у данашње доба, поглавито у Угарској, и званија и више школе поплавили, па већ и у политици свој уплив осетити дали; и устраје ли овако само једно десетолеће, остаће Угарска по имену, али фактични њени господари биће чивути — чланови „опште израиљске алианције", која је наумила своје нокте и на Србију и на Бугарску простти.

Зао демон лебди над Европом, од како су и чивути политику терати почели; а гдекоје велесиле од њих материјално зависећи, морају све оно да уваже, што им интерес јудаизма налаже. — Неће дуго времена протећи, а ово ће питање већма потрести „цивилизовану" Европу, него што ју је астраханска куга потресла.

А.

Беч 9. фебруара.

Ми и не знамо, чим да се овде пре занимамо: или новим провизорним министарством, или продужењем окупације, или избором кнеза бугарскога, или да се трзамо страхом од куге која је неколико хиљада врсти од нас удаљене: својим или туђим неприликама. Отишавши Ауерсперг говорио је: „за мене нема ческога питања"; а његов је наследник у том смотрењу још црњи и гори. Но поред свега тога уверавао је онај, а уверава и овај, да им је интерес монархије изнад свега осталога. Како та господа „интерес монархије" разуму, кад нису хтели никад туђа права припознавати; кад се онај увек, то против Пољака, то против Чеха, то против Словенаца борио; кад је мислио уставним терором дотле владати, док Чехе „mürbe" не направи па је — у тој жељи и одступити морао; а овај који је све те максиме државне од свога предходника у прћију добио, и иста начела, само у незгодније доба исповеда, и намеран је придржавати их се — како се овај мисли, на столици министарској одржати, то је за сада још можда његова, али не наша тајна; јер је сваки осведочен, да министарство, које измирења са Чесима неће, да такво министарство ни дуготрајно бити не може. Код нас је све провизорно, и то је још најбоље између свега, што уз нашу „уставност" уживамо, по ономе: је ли болест јака, не може бити дуготрајна; је ли лака, није тешко сносити је.

Ауерсперг оде, нико за њим не заплака; Штремајер-Тафе дође, нико им се не обрадова. Како у таквој држави унутарње ствари стоје, где толики индиферентизам влада, сувише је и споминати. Где ту може речи бити о збиљској каквој спољној акцији, кад се ни у унутрашњим питањима не можемо и нећемо да сложимо. Босна и Херцеговина била је пробни камен аустро-угарске политичне зрелости и наше војничке вредности. Истина урођено је човеку да га љубав пека к родној земљи веже, ал се та мржња у тешку мржњу претвара, кад туђинцу постане мајка, а рођеној деци мачија. Не може се човек да надиви, како може која странка кратковида бити, да неприродна, немогућа дела сматра за могућа. Какав је успех пожњео Бајст са притискивањем Славена уз дувар? Какву је успомену оставио по себи после седмогодишњег министровања Ауерсперг, који је за девиз свој истурио: за мене нема ческога питања. А нада ли се Штремајер нешто више постићи, што је наумио нову странку из конзервативних централиста склопити, да ова рајхсратску већину представља и да подпора новом министарству буде? Све снови и уображења, која реалнога темеља немају, која никоме од користи не могу бити и која већ у порођају клицу скоре смрти у себи носе.

Сасвим је природно, што се сви славенски листови овом променом бечкога министарства занимају; исто је тако природно и то, што му сви, по ономе програму, што га је Штремајер у рајхсратској седници развио, брзу смрт проричу, јер г. Штремајер ни сам још није на чисто, шта управо хоће, ма да је свима странкама довољно познато, да је њему „уставоверство" најмилије и немачка хегемонија најзгодија. Он се чини, да је заборавио на ону стару изреку — што је Чеси сваком приликом аустријским министрима привикују: justitia regnorum fundamentum — правда је основ државама.

У Аустрији било је за 20 прошлих година толико министарских промена, да је Аустрија с тога већ као неки предмет подсмева постала била; али не верујем да је икоје било, овако без икакве боје — у којем погледу хоћете — као ово данашње. „Моравска Орлице" о томе овако говори: „Дакле имамо опет нову владу. Нисмо се ничем великом надали, немамо за чим ни жалити. Горе бити неће него што је за владе Ауерсперга било; и то с тога, што то околности не допуштају и што је такозвана уставоверна странка у разсулу. Данашњи је положај налик на онај од 1870-те године: онда су мирољубиви живљи иступили из грађанскога министарства, а сад такови са грофом Тафе у министарство улазе." Прашки „Покрок" не полаже такође велике наде у ново министарство, али се опет од грофа Тафе нада, да ће праведан бити, коју му врлину никада одрицао није; по уједно ни то не таји, да ће Чеси, докле год овако устраје, у опозицији остати морати, будући се не могу са дуалистичком формом владавине спријатељити, која је саборски делокруг ограничила, а делегацијама врло велику моћ дала.

Ни Пољаци нису баш са данашњим министарством задовољни, јер се плаше Тафе-а, да им неће дозволити да пољачење у малоруској Галицији по свом ћефу и по прописима пок. Агенора Голуховскога терају.

Кад дакле све у свему узмемо, са данашњим министарством нико није задовољан. Немци не, јер није чисто уставоверно, као што га Херпст и Гискра хоће; Чеси не, јер неће измирења с њима; Пољаци не, јер им ништа не обећава; Словенци не, јер их је као и пређашње, на милост и немилост Немцима и Талијанима оставља; Малоруси не, јер о њима и не пита, као да их нема. — Таква промена само је у Аустрији могућа, и то у ово доба, где би се држава других мера латити морала, ако хоће, да опоме позиву одговори, о коме се код нас и у рајхсрату и по новинама толико празна сламе млати.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

Рушчук 10 фебруара. **Данас на подне отворена је прва бугарска народна скупштина са великом свечаношћу. Глас о томе проузроковао је овде опште одушевлење и весеље.**

Беч 10 фебруара. Русија захтева од Румуније да поред напуштања Араб-Табије, задовољи увређену војничку част Русије.

Беч 10 фебруара. Др. Херпст дао је јуче оставку на чланство у делегацијама. За узрок навео је здравље.

Петроград 9. фебруара. Генерал Лорис Меликов телеграфише из Царицина од 8. о. м.: у целој губернији заједно са киргиском околином није било случаја новог поболевања, и нема ни болесних од пређе.

Беч 10. фебруара. „Преси" телеграфишу из Цариграда: Порта је објавила албанској лиги, да неће ништа Јанину уступити Грчкој. Комисија за реформе у Македонији, Албанији и Тракији отпочеће свој посао 6. марта.

Будимпешта, 10 фебруара. „Пешт. Лојду" телеграфишу из Цариграда: да су прекинути преговори са Енглеском, односно рефорама у Малој Азији. Лајард се изразио неповољно о великом везиру Хајредин-паши, и можда ће остати на отсуству док садање турско министарство трајало буде.

Беч 9 фебруара. Данас је престоном беседом затворен немачки парламент у Берлину.

РАЗЛИЧИТО.

— У једном броју од пре неколико дана „Застава" се нас сетила на особити начин. Она је поласкала перу неког црквавца, те се оно пролило у „листку" њеном истесав песму адресовану „Гласнику" и „Стражи". Нама је жао, што нам простор листа не допушта, да опширније коју реч проговоримо о томе умотвору, и што нашим читаоцима ту песму у целости донети не можемо, те да виде оно високо песничко осећање нашега новога песника, које занимљиво излива своје одушевлење у просту — денунцијацију понизнога слуге трећега одељења београдског. Ми мислимо да је „Застава" са својим песником слабо користила онима којима је хтела, и да је мало наудила „Народном Гласнику", а особито „Стражи", чијим радницима Др. Милан Ђорђевић ни са својим песником заједно дорастао није.

За карактеристику песника бележимо за сада само ово. Мирослав Југовић, син је учитеља Југовића из Београда. Он је српски поданик и ма да виче на оне

„Што кукавно, срамно, пребегосте амо
Док имена ваша жигосаше тамо":

и он је случајно бегунац из Србије, и то — бегунац особите врсте. За време српског рата, он је био код интендантуре одређен и поред све своје одвратности од људи, који тобож хоће:

„Да се туђа мука међ њима подели"

он је пружио руку и од опште муке стрпао нешто у свој џеп, рад чега је спроведен био у Београд власти, а одатле је некако умакао преко Дунава и бавио се најпре на Острову према Дубравици с после у Ковину. Одатле га после отац одвео у Панчево ближе Београду, у нади зар, да ће му помиловање израдити. Мора бити, да је српска влада особите неке услове за то помиловања предлагала, кад се Мирослав Југовић у један пут расневао и то одмах на овај начин и баш — у „Застави". Видићемо хоће ли му ова песма донети помиловање, и честитајући „Застави" на таком сурадинку, ми мислимо, да и њему можемо довикнути рођеним његовим речима:

Зар још и Ви смете да дигнете глава,
Отров сипајући кроз уста — не крвава — већ балава!!

‡ Стигло нам је од једнога путника из **Гада** писмо у коме нам описује тамошњег попу Саву Фемића и његово особито поступање са народом због бира. Рад угледа српскога свештенства, ми нећемо за сада да објавимо ту кореспонденцију, а обратићемо се меродавним с молбом, да бољи и строжији надзор воде над свим подчињенима, којима према смиреној и благој улози никако доликовати не мзже улога кесеџије и бездушника.

= Овога нам часа стиже допис из Београда у коме нам одкривају неке злоупотребе садашњег министра финанси[illegible] некадашњег омладинца В. Јовановића, који на очевидну шт[illegible] народа, испод руке, одобрава и узакоњује продају шуме [illegible]штине текиске, буд зашта, којекаквим прапорцима садашн[illegible] власника и љубимцима великомоћне господе Токе, бабе [illegible]жеве. Шума општине текиске вреди брат брату 3000 дук[illegible] и та би се сума сигурно добила, да власницима није ни[illegible] у рачун, да је испод руке теслиме своме Милутиновићу апотека[illegible] или боље неком Соколовићу за 500 односно за 750 дук.

×. Американски конгрес усвојио је законски предлог, к[illegible] женскињу, које је три године у судовима практицирало, [illegible] звољава да практикује код највиших судова као адвокати. [illegible] предлог тај добије законску силу треба још само да предс[illegible]ник потпише.

— По једној новијој статистици лањске 1878-ме год. [illegible]мачка је пошта разносила 6819 новина и то:

4596 немачких; 831 француских; 704 енглеских; 1[illegible] талијанских; 89 шведских; 26 норвешких; 3 португалски[illegible] 5 српских; 27 шпанских; 2 јерменских; 18 ческих; 3 [illegible]ватских; 1 финске; 62 данских; 9 грчких; 6 чивутски[illegible] 80 холандских; 2 литванских; 2 персиских; 62 пољски[illegible] 2 римских; 32 румунских; 69 руских; 2 рутенских; 1 с[illegible]вачке; 4 турских; 28 мађарских; 5 влемских и 6 венски[illegible]

Трговина и обртност.

Беч 10 фебруара. (Житна пијаца.) Пролетње жито [illegible] 9·07—9·12, јесење жито ф. 9·37—9·40, мађарска раж [illegible] 6·20—6·80, пролетња зоб ф. 5·85—6·10, стара зоб ф[illegible] 6·00—6·05, кукуруз за мај-јуни ф. 5.20—5·25, стари про[illegible] ф. 5·90—6·—, нови ф. 5·—50. (Све по 100 килограма.

Беч 8 фебруара. (Марвена пијаца на Ст. Марксу.) Дотерано је 1324 комада крупне и 1561 ком. ситне марв[illegible] Од ове продато је: 657 ком. вглова за клање, 446 крава [illegible] клање, 172 краве музаре, 25 бикова, 46 бивола, 500 телад[illegible] и 1061 јагње. Плаћано је: волови ф. 48—51, краве ф[illegible] 47—49, телад ф. 60—80, биволи ф. 42—45. (Све по 10[illegible] килограма.)

Беч 8 фебруара. (Марвена пијаца на Ст. Марксу.) Дотерано је 3221 ком. телади, 1201 свиња, 2006 оваца [illegible] 177 јагњаца. Продаја је била прилична. Плаћано је: тела[illegible] ф. 40—56, овце ф. 40—53. (Све по 100 килограма.)

Курс бечке берзе од 8. (20) фебруара.

Ц. к. Дукати	ф. 5·55
Сребро	„ 100·—
Наполеони	„ 9·32
Немачки марак	„ 57·50
Лондон	„ 116·90
Деонице аустр. народне банке	„ 790.—
Темишварске разтеретнице	„ 76·—

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

О ДУШЕВНИМ БОЛЕСТИМА УОПШТЕ

И

О ЗАРАЖЉИВОМ РАЗВОЈУ ИСТИХ ОДЕЛИТО.

ПРИЧА

С. Крупова

Др. медицине и хирургије.

(Прештампано из подлистка „Народнога Гласника".)

ЦЕНА 15 НОВЧ.

У штампарији **„Народнога Гласника"** могу се добити сљедеће књиге:

Дјела Јакова Игњатовића књига друга.... цена ф. 1—
Шест калифорнијских прича Брета Харта.. „ —50
Шта знамо о узроцима појава у органској природи од професора Хекслија..... „ —50
Гимнастика као установа за развијање телесне и моралне снаге човека и народа од П. В. П. „ —80
Kampf und Sieg Social-Politischer Roman „ —22

И МОГУ СЕ ДОБИТИ КОД Г. Г.

Браће М. Поповића књижара у Новоме Саду, Велимира Валожића књижара у Београду, Милоша Грабовачког књижара у Земуну, Миливоја Каракашевића књижара у Сомбору, Радака књижара у В. Кикинди, Спире Петровића у Котору, Косте Поповића трговца у Вршцу, Милана М. Алексића у Б. Новом Селу, код Карла Хелфа и Фези и Фрика књижара у Бечу.

Штампарија „Нар. Гласника."

ОГЛАС.

У ВЕЋОЈ КОЛИЧИНИ

ИМАДЕ РАЗНЕ СЛАНЕ РИБЕ НА ПРОДАЈУ.

Упитати у гостиони код „Беле лађе" соба бр. 3. Josefstadt.

2—3

Одговорни уредник П. Јовановић.

Власник штампарија „Народнога Гласника."

Штампарија „Народнога Гласника."